Maud Olofsson: Almedalstal 2011

Talare
Maud Olofsson
F.d. partiledare Centerpartiet

Datum
7 juli 2011

Plats
Almedalen, Visby

Det svåra är inte att börja. Det svåra är att sluta. Ja, så kändes det i alla fall när jag skulle ta beslutet om att sluta som partiledare. Men efter tio fantastiska år där jag fått uppleva mer än man kan önska så känns det helt rätt.

Det är dags att lämna över stafettpinnen till nästa generation. Vi är i en fas i vårt parti när det känns rätt. Centern gillar landsbygden.
För tionde och sista gången står jag här i Almedalen, mitt under den svenska sommaren. Det känns både vemodigt och lite skönt. Att se alla som lyssnar är väldigt speciellt. Jag är så stolt över att det är just Gotland som lyckats locka alla dessa viktiga personer hit till ön varje år. Vi centerpartister älskar landsbygden och de små orterna. Visst är det roligt att de är kaxiga och lockar hit etablissemanget från hela Sverige?

Idag vill jag prata med er om lite reflektioner efter tio år, vilka resultat vi åstadkommit och dels vilka utmaningar och värderingar som ska leda oss framåt. Alliansens första steg togs i Almedalen. Faktiskt var det här i Almedalen som de första trevande stegen mot bildandet av Alliansen togs. Jag minns hur jag, Bo Lundgren, Lars Leijonborg och Alf Svensson satt på ett litet rum på Strand hotell. Vi kom överens om att tillsätta ett antal politiska arbetsgrupper. Idag är det inget märkvärdigt att våra partier samarbetar så. Men då var det något alldeles unikt. Då togs också den första riktiga bilden på oss tillsammans. Vi stod där borta i gränderna bland rosenbuskarna. Mycket vackert.

Två år senare träffades vi hemma hos mig i Högfors och kunde bilda Allians för Sverige. Det var en härligt solig dag som mina partiledarkollegor Fredrik, Lars och Göran kom till vår gård. Förväntningarna var enorma på att borgerligheten skulle kunna bryta den socialdemokratiska dominansen i svensk politik. Trycket på oss partiledare var stort inte minst i mitt parti. Intresset var enormt och jag förstår så här i efterhand att mitt utlovade badtunnebad skapade ett visst intresse. Det var första gången vi hade paparazzi-fotografer hela natten i

Högfors. Det blev inget bad och inga bilder, men väl en historisk överenskommelse om ett Allianssamarbete. Högfors, denna lilla by med sju invånare kommer för alltid att finnas med i den politiska historien. Tallarna ute på maktskiftet som vi planterade kom att symbolisera det som vi alla var överens om. Att alla skall bidra till samarbetet och att alla skall vinna på samarbetet. Den som planterar ett träd tror på framtiden och det gjorde vi.

Minns ni de beska kommentarerna från ett par socialdemokratiska statsråd? Skvalp i badtunnan blev våg. ”När de borgerliga partiledarna har rest sig ur badtunnan är det knappast troligt att så mycket har skvalpat över på Sveriges politiska karta.” Men, vi överträffade förväntningarna. Med råge. Det blev inget skvalp i badtunnan. Det blev en våg av förändring! Det är inte längre det normala att Socialdemokraterna regerar landet. Det är inte längre det normala att borgerligheten träter. ”Sverige är värd en bättre regering” var inledningsorden i det så kallade Högforsdokumentet. Idag har Sverige en bättre regering.

Vi behöver ett starkare centerparti. Centerpartiet har i regeringen fått igenom mer av våra hjärtefrågor än många trott och förväntat.
Låt mig nämna ett antal: RUT, ROT, lägre skatter för anställda och företag, miljöbilspremien och energiklimatöverenskommelsen. Det är långt mycket bättre att vara ett litet parti med inflytande i en regering än ett stort parti i opposition. Därför behöver vi i framtiden ett starkare Centerparti med ett starkare centerinflytande. Men också en starkare Allians.

Värderingsskiftet började i Almedalen. Det var också här i Almedalen jag 2004 höll mitt första tal om min dröm för Sverige. Det var samlingsnamnet om en vision mer om vart vi är på väg, än om vad Sverige en gång varit. Mer om drömmar och mindre om enskildheter. Resultatet blev ”Drömmen om ett företagsamt, grönt, tryggt och öppet Sverige, som byggs underifrån”. Det var också här som den omtalade bävern första gången tittade fram. Jag ville fånga känslan av att vi måste sluta upp med att stillatigande acceptera att någon annan ska mata oss med färdiga lösningar från ovan. Istället måste vi ta fram den entreprenörssjäl och frihetssjäl som faktiskt bor i var och en av oss och leva det fullt ut. Resultatet blev en liknelse. Vi måste gå från att vara matade fågelungar till att bli ivriga bävrar.
En del fnissade, inte minst media som inte tyckte att partiledare skulle uttrycka sig så där. De sa att det inte var ett politiskt språk.

Men ganska snart märkte jag hur män och kvinnor kom fram till mig och sa att ”precis så är det”. Det var det viktigaste. Många kände igen beskrivningen att vi alltmer förväntades vara passiva och tacka och ta emot det som kom uppifrån. Idag är värderingsskiftet påbörjat. Människor får bestämma mer själva. Vi har genomfört en frihetsrevolution tack vare att vi fick regeringsmakten.

Tänk! En dag kan ni få berätta för era barn och barnbarn om landet Sverige där vi inte fick göra egna val. ”Du förstår när jag var liten fick man inte välja själv vart man skulle gå när man blev sjuk och inte välja skola och barnomsorg till sina barn.” ”Huvudvärkstabletter kunde du bara köpa på apotek. Och alla apotek såg lika- dana ut. Att få hjälp med städningen hemma var fult och dom som jobbade med detta kallades pigor.” Era barn kommer att titta på er och säga ”dra den där om rödluvan också.” Vi har vant oss vid att bestämma själva.

Fortsätt förändra. Jag tror att förnyelsen måste fortsätta på samma sätt framöver. Förändring är det enda som är konstant. Därför ska Centerpartiet vara med och bidra i regeringen med våra allianskollegor. Vad är Sverige för ett land egentligen? Vad är det som är det där unika svenska? Det som vi alla älskar? Och ibland både hatar och blir galna på. När Visit Sweden studerar bilden av Sverige konstaterar de att vi idag uppfattas som ett liberalt, grönt och progressivt land. Trots vår litenhet i antalet människor har vi många starka globala företag och varumärken. Vi är ett land av social sammanhållning med små klyftor. Vi är ett liberalt land där två män kan gifta sig och där affärerna är öppna på söndagar. Vi är ett land där vi älskar att källsortera och kompostera. Där vi älskar vår natur och vår miljö. Vårt oliktänkande, vilja att ifrågasätta, yttrandefrihet ger oss kreativitet och innovationskraft. Det är i alla fall så omvärlden beskriver oss. Det är en inte så lite positiv bild som målas upp. Men vi har en hel del att leva upp till. Frågan är – gör vi det? Sverige är ett jättebra land. Men jag tror att det finns mer att göra. För ska Sverige klara sig framöver i den globala konkurrensen så behöver vi leva upp till det som vi är kända för.

Låt mig peka på tre framtidsutmaningar. Tre utmaningar som kommer att vara avgörande för de kommande tio åren. Jag säger: bidragsberoende, utanförskap, arbetslöshet, kriminalitet, segregation. Det här ord som allt för ofta beskriver 1 av 10 svenskar. Vi har skapat en hel vokabulär med negativa värdeord som beskriver våra invandrare. Men klumpas ihop och stigmatiseras. Det är väldigt sällan man hör några positiva ord och det kanske också leder till att man försöker leva upp till alla dessa ord. Jag tänker på invandrarkvinnor som möter

ett trygghetssystem som låser in dem. Istället för ett jobb får de ett bidrag och permanent utanförskap barnen får inte börja förskola. De blir bidragsberoende utan att de bett om det. Jag tänker på alla läkare och ingenjörer som inte får sina utbildningar godkända och ger upp. Jag tänker på många ungdomar som inte får en utbildning och aldrig får ett jobb. Aldrig får visa upp vad de kan. Men där olika gäng lätt rekryterar till kriminalitet.

Och låt oss vara ärliga. Sverige har svikit många invandrare. Alla får inte bidra. Alla har inte välkomnats. God vilja och omhändertagande har ofta blivit svaret till de som frågat efter ett hederligt jobb. Tänk dig själv. Hur skulle det kännas? Att komma, kanske helt ensam, till ett främmande land. Att mötas med inställningen? Nej. Du behövs inte. Din kompetens är inte viktigt. Nej. Vi kan inte översätta dina betyg. Och nej. Du ska inte jobba? Det finns ett bidrag att leva på. Du behöver inte bidra till ditt lands framtid.

Vi måste våga se sveket. Säga sanningen. Det är inte invandrarna det är fel på, det är invandringspolitiken. Vi måste också klara av se över beslut och beteenden. Vi måste förändra våra trygghetssystem och se över föräldraförsäkringen. Ingen kvinna som kommer till Sverige ska vara hänvisad till utanförskap och bidragsberoende! Arbetsmarknaden måste ta sitt ansvar. Arbetsmarknadens parter måste ta sitt ansvar, med lägre ingångslöner som sänker trösklarna till jobb. Fler arbetsgivare, både offentliga och privata, måste våga anställa och göra som Swedbank, Peab. Eller varför inte som Krafft måleri i Örebro som gav sig den på att de skulle skola upp målare och där dom flesta nu har jobb. Medvetet anställa människor med utländsk bakgrund. Det finns de som tar sitt ansvar. Och skolorna i de mest utsatta områdena måste få mer resurser – så alla barn och unga får chansen att slutföra gymnasiet. Det krävs ju för att få ett jobb.

Invandringspolitiken är vårt största misslyckade. Men invandringen är också vår största möjlighet till framgång. För det finns andra sätt beskriva de människor som kommer till Sverige. Fakta är att Sverige varje år får ett nettotillskott med 10 000 högutbildade invandrare varje år. Sanningen är att vår välfärd inte skulle klara sig utan deras insatser. En av sex undersköterskor. En av tre apotekare. Och en av fyra läkare har utländsk bakgrund. Det är invandrarna som bär upp välfärdens kärna! Jag har också mött alla dessa entreprenörer som trotsar systemen och blir företagare. Jag minns den somaliska kvinnan som berättade att i fjol mötte jag dig och då sa du att jag skulle bli företagare. Jag gjorde som du sa och nu har jag femton anställda.

Sanningen är att Sverige skulle vara ett mindre land utan invandrare. Ett land där 8 av 10 kommuner skulle minska i befolkning. Göteborg och Malmö skulle ha minskat. Ett land där operationer skulle få ställas in. Stänga restauranger. Inga som tar hand om gamla. Ett land utan många av de företag, inte minst på landsbygden, som ger oss jobb, service och tillväxt. Ett land där våra gamla skulle bli utan den kärlek och omvårdnad de så väl förtjänar. Mina vänner! Vi har bara varandra. Vi är ju bara människor. Vi har inte råd att skilja på vi och dom. Öppenheten är vår stora tillgång och har alltid varit det. Låt oss skapa en ny vokabulär! Där invandring förknippas med välfärd. Framgång. Entreprenörskap. Idogt arbete och gemenskap engagemang. Jag vill att Sverige ska vara ett öppet land. Ett nybyggarland. Ett land som man ska längta till. Där man kan förverkliga sina drömmar. Ett land dit man välkomnas. Där man tas emot med öppna armar från hela världen. Vi vill att ni ska komma hit och bygga Sverige. Låt oss tillsammans bygga nybyggarlandet Sverige!

Mina vänner, jag växte upp på en liten gård ett jordbruksföretag under små omständigheter. Det var alltid någon traktor som gick före den nya klänning jag hellre ville ha. Jag förstod tidigt hur mamma och pappa fick kämpa för att få lönsamhet i förtaget. Det är mamma och pappa som har format min bild av entreprenörer. Uppfinningsrika människor. Det är därför jag älskar entreprenörer. Det finns två partier i Sverige, ett gammalt och ett nytt, som kallar sig arbetarpartier. Det är bra. Det räcker så. För vad Sverige verkligen behöver är fler partier för entreprenörer. Som ser människors drivkraft. Som står upp för förmågan att skapa jobb både åt sig själv och åt andra. Som jobbar dag och natt med sämre semester. Som tycker att det är ok att bli rik på företagande. Den dagen Sverige har fler än ett entreprenörsparti tror jag att vi har ändrat på verkligheten i Sverige.

Jag är övertygad om att vi är inne i en brytningstid. Vi är på väg från storföretagssverige till entreprenörssverige. Storföretagssverige är ju den gängse bilden. Det stora produktionsföretaget med en manlig vd som har bonus och en anställd som har kollektivavtal och månadslön. Man får ett jobb. Men så är det inte. Vi måste skapa jobben. Det här är på väg att ändras. De flesta nya jobben kommer i små och medelstora företag framöver. Det handlar om många små innovativa företag, ganska ofta tjänsteföretag inom helt nya sektorer. Ta turistsektorn som sysselsätter 160 000 människor. De kulturella och kreativa näringarna tror man sysselsätter 200 000 människor,

många ungdomar och kvinnor. För att inte tala om alla kvinnor som nu kan starta företag inom välfärdssektorn. Det är detta vi ska bejaka. De är de här företagen som ska ha sänkta arbetsgivaravgifter, sänkt restaurangmoms, mindre krångel och bättre konkurrensvillkor. Det som gör att fler vill driva företag. Tänk om det om tio år var självklart att gå mellan att vara anställd och att vara företagare. Tänk om vi om tio år kunde se att en konkurs är en förutsättning för att kunna lyckas i nästa företag. Som i USA. Tänk om det var lika självklart att bli företagare o entreprenör som det var att bli anställd. Tänk om alla starka innovativa entreprenörer var våra hjältar. Tänk vilken skillnad de skulle bli.

Den kanske allra största globala utmaningen är klimathotet. För tiden håller på att rinna ifrån oss. Och ibland undrar jag om det också gäller engagemanget. Vi har ett moraliskt ansvar. De 250 miljoner människor som drabbas av naturkatastrofer som en följd av klimatförändringar kan inte vänta. Redan idag tvingas människor fly sina hem. Nu ökar klimatutsläppen. Det går åt fel håll. Men bevakningen är nere på låg nivå. Men det går inte att vänta. Vi måste leverera. Modiga människor måste ta de rätta stegen.
Samtidigt reser sig människor ur fattigdom. Varje halvår flyttar ett helt Sverige in till städerna i Kina. Hälften av jordens befolkning bor i städer. Det ställer helt nya krav på hur vi lever och bor. Sverige har ett försprång. Vi har kommit en bit på vägen. Vi har redan goda exempel hur vi bygger hållbart. Människor från hela världen kommer och tittar hur vi gör. Vi bygger hållbart och energieffektivt. Minskar utsläppen och renar vattnet. Vi bygger ut kollektivtrafiken, tar hand om avfallet och gör energi, vi bygger passivhus. Vi gör allt det som världen efterfrågar. Men mer återstår. Vi måste minska utsläppen i trafiken. Hitta nya, smarta fordon. Vi måste få en effektivare energianvändning. Vi måste hitta nya klimatsmarta produkter som också den fattiga delen av världen kan betala. Och vi måste kroka arm med näringslivet och forskningen. För den som tror att politiken kommer att lösa allt har fel. Alla svaren på klimatkrisen finns inte i riksdagen, Bryssel eller i FN-skrapan.

Det är alla de tusentals entreprenörer som i detta nu hittar små och stora lösningar för att spara energi och tillsammans leder oss på vägen mot det hållbara samhället. De har mod att peka ut riktningen. Entreprenörerna som gör smutsigt vatten rent. Som bygger hus som producerar energi, inte förbrukar. Entreprenörerna som hittar nya sätt att odla där marken tidigare varit död. Vindkraft byggs ut i rekordfart. Bioenergi är större än olja i Sverige! För

första gången någonsin kan landsbygdens kunskap och resurser omsättas i smarta energilösningar. När våra bilar behöver nya bränslen kan de komma från vår skog och mark. När våra städer behöver ren energi är det landsbygdens vindkraft som levererar. Det är så vi både kan skapa framtidens jobb i hela landet och rädda miljön! Vi ställer om vårt energisystem. För det hållbara samhället är möjligt. Men det är en utmaning att skapa ett sådant samhälle. Omställningen är inom räckhåll. Instrumenten finns, insatserna finns. Nu krävs modiga politiker som fortsätter sätta upp ambitiösa mål, men som också släpper de gröna entreprenörerna fria! Det är vårt ansvar. Det är väldigt många som pratar miljö och klimat men det som behövs är fler som oss centerpartister som levererar resultat. Bara prat kommer aldrig att rädda vår jord. Vi kommer att ta ledningen och fortsätta på den inslagna vägen den här regeringen har påbörjat.

Mina vänner. Man måste både hämta kraft ur historien och blicka framåt. Jag har alltid försökt vara sann mot de värderingar som burit mitt engagemang. Men jag har också tagit konflikt när det krävts. Energiöverenskommelsen ? En konflikt både med mig själv, mitt parti och min allians. Jag gjorde det med övertygelse om att det var rätt. Och resultatet är tydligt, vi nu ökar insatserna för energisystemet.
Vi har skapat långsiktighet och en rekordstor utbyggnad av grön förnybar energi. Övergångsreglerna ? En konflikt om alla människors lika rätt och värde. En del ville inte ge alla samma rättigheter. Man talade om social turism. Reglerna måste gälla alla. Likväl, det här är en konflikt som måste tas varje dag, året om. Kampen för öppenheten måste vinnas hela tiden. När Danmark i veckan inför gränskontroller är det ett avsteg mot det mest grundläggande värderingen- den fria rörligheten som vi lovat varandra i Europa. Vi måste stå upp för öppenheten varje gång någon försöker stoppa den.

Från min pappa har jag lärt mig: Var rädd om skattebetalarnas pengar. Jag tror jag gjort en pedagogisk insats när det handlar om vems pengar vi politiker förvaltar. Det är ju era pengar som jag och andra politiker fått ansvar för. Då kan man väl inte spendera dom hur som helst. Man kan inte köpa bilfabriker för att det råkar vara populistiskt den dagen. Det är också därför som jag upprörs över socialdemokraternas diskussion om hur de ska kunna fälla regeringens budget. Jag var med på den tiden då vi hade finanskris på 90-talet. Centerpartiet och Socialdemokraterna tvingades skära ner stora summor i de offentliga utgifterna för att vi hade levt över våra tillgångar. De som behövde samhället mest drabbades värst. Vad lärde vi oss? Sätt upp regler så att man kan spendera när

det är dåliga tider. Det vill vi aldrig vara med om igen. Därför kom förslaget från Centerpartiet om ett finanspolitiskt ramverk med budgettak och överskottsmål och vi bestämde en ordning för beslutsfattande där en regering skulle få igenom sin budget även om man inte hade egen majoritet. Jag vill aldrig vara med om att inte ha ordning på statsfinanserna, det drabbar de svagaste. Allt måste göras för att skapa ordning och reda. Det är detta ramverk som hjälpt oss i denna finanskris. Sverige har klarat den ekonomiska krisen bättre än andra länder. Nu är socialdemokraterna på väg att överge allt detta. Håkan Juholt – jag kräver ett besked av dig här imorgon. Är du beredd att äventyra förtroendet för den svenska ekonomin och statsfinanserna? Är du beredd att tillsammans med Sverigedemokraterna överge det ramverk för att hålla ordning. Håkan Juholt, ge besked i morgon om vad du tänker göra.

Jag har valt att ibland ta konflikter och säga sanningar för att jag velat vara sann mot mig själv och mina uppdragsgivare. Jag har fightats för dom som inte har så starka företrädare och som inte har tillträde till morgonsofforna. Jag har inte alltid blivit populär. Men för mig är politiskt engagemang större än korta popularitetstävlingar. Jag vill ha resultat. Jag har velat åstadkomma saker och jag blir glad för varje nytt företag som startas, för varje kvinna som vågar ta klivet framåt, för varje vindsnurra som monteras upp. Jag har velat vara sann mot det jag tror på. Minns hur Fälldin svarade på hur det kändes att bli kritiserad. På dialekt citerade han en dikt: ”Du kan gå genom hela livet med rene händer, men vad har rene händer uträttat i världen?”Jag är så glad att jag fått chansen att vara i den politiska hetluften i tio underbara år. Jag ångrar inte att jag blev partiledare. Rolf och jag har känt det som en enorm glädje. Det har varit lite tuffa beslut, men jag är stolt över att jag har påverkat politiken. Jag är glad över att jag aldrig ångrat att jag vågade ta på mig uppdraget att leda Sveriges enda socialliberala parti. Och jag är glad över att partiet är modigt som är med om att leda landet. Men jag vill lämna en hälsning: Vi måste förnya oss, vara samhällskritiska, stå upp för våra överenskommelser och ha roligt. Det här är den sista kvällen, jag ska inte gråta, men jag vill tacka alla centerpartister och alla andra här. Jag är så oändligt tacksam över att jag har fått göra den här resan. Det svåra är inte att börja, det svåra är att sluta.Tack!

Källa
Hämtat från svt.se (2025-10-02)

Taggar
Almedalen, Centerpartiet, Politiska tal

URI
https://www.svenskatal.se/tale/maud-olofsson-almedalstal-2011